

Fakultativni protokol uz Konvenciju o ukidanju svih oblika diskriminacije žena¹

Države ugovornice ovog Protokola, konstatujući da Povelja Ujedinjenih nacija učvršćuje veru u osnovna ljudska prava, u dostojanstvo i vrednost ljudske ličnosti i u jednaka prava muškarca i žene, takodje konstatujući da Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima proglašava da su svi ljudi rođeni slobodni i jednaki u dostojanstvu i pravima i da svakom pripadaju sva prava i slobode u njoj navedena, bez ikakve razlike, uključivši i razlikovanje po polu, podsećajući da međunarodni paktovi o ljudskim pravima i drugi međunarodni instrumenti o ljudskim pravima zabranjuju diskriminaciju na osnovu pola, takodje podsećajući na Konvenciju o ukidanju svih oblika diskriminacije žena (u daljem tekstu: Konvencija), u kojoj države ugovornice osudjuju diskriminaciju žena u svim njenim oblicima i prihvataju da sprovedu program ukidanja diskriminacije žena svim odgovarajućim sredstvima i bez odlaganja, učvršćujući svoju rešenost da osiguraju ženama puno i jednako uživanje svih ljudskih prava i osnovnih sloboda i da preduzmu delotvorne poteze u cilju sprečavanja kršenja tih prava i sloboda, sporazumele su se o sledećem:

Član 1.

Država ugovornica ovog Protokola (u daljem tekstu: država ugovornica) priznaje da je Komitet za ukidanje diskriminacije žena (u daljem tekstu: Komitet) nadležan da prima i razmatra predstavke podnete u skladu sa članom 2.

Član 2.

Predstavke se mogu podneti od, ili u ime, pojedinaca ili grupa pojedinaca koji spadaju u nadležnost države ugovornice, a koji tvrde da su žrtve kršenja bilo kog prava navedenog u Konvenciji od strane države ugovornice. Podnošenje predstavke u ime pojedinaca ili grupa lica mora biti uz njihovu saglasnost, osim ako sastavljač može da opravda postupanje u tuđe ime bez takve saglasnosti.

Član 3.

Predstavke moraju biti pisane i ne mogu biti nepotpisane. Komitet neće primiti nijednu predstavku koja se odnosi na državu ugovornicu Konvencije koja nije ugovornica ovog Protokola.

Član 4.

1. Komitet ne razmatra predstavku ako se nije uverio da su sva raspoloživa domaća pravna sredstva iscrpljena, osim ako je postupak po takvom pravnom sredstvu

¹ Usvojen i otvoren za potpisivanje i ratifikovanje ili pristupanje rezolucijom Generalne skupštine Ujedinjenih nacija 54/4, aneks. Stupio na snagu 22. decembra 2000.

produžen preko razumnog roka ili ako je malo verovatno da će pružiti odgovarajuće zadovoljenje.

2. Komitet proglašava predstavku neprihvatljivom ako:

- a) je istu stvar Komitet već razmatrao ili je bilo razmatrano ili se razmatra pred nekom drugom instancom međunarodnog ispitivanja odnosno rešavanja;
- b) je nespojiva sa odredbama Konvencije;
- c) je očigledno neosnovana ili nedovoljno potkrepljena
- d) predstavlja zloupotrebu prava na podnošenje predstavke
- e) su se činjenice koje su predmet predstavke nastale pre stupanja na snagu ovog Protokola u odnosu na državu ugovornicu o kojoj je reč, osim ako su navedene činjenice nastupale i posle tog trenutka.

Član 5.

1. U bilo kom trenutku po prijemu predstavke, a pre donošenja odluke o suštini stvari, Komitet može uputiti odnosnoj državi ugovornici, na hitno razmatranje, zahtev da preduzme privremene mere koje mogu biti neophodne da bi se izbegla moguća nenadoknadiva šteta za žrtvu ili žrtve navodnog kršenja.

2. Vršenje diskrecionog prava Komiteta iz stava 1 ovog člana ne utiče na odluku o prihvatljivosti niti o suštini stvari.

Član 6.

1. Ako Komitet proglasi predstavku neprihvatljivom, bez obraćanja državi ugovornici, i ako se pojedinac ili pojedinci saglase sa otkrivanjem njihovog identiteta toj državi, Komitet, na poverljiv način, skreće pažnju odnosnoj državi na predstavku podnetu na osnovu ovog Protokola.

2. U toku sledećih šest meseci odnosna država ugovornica dostavlja Komitetu pismena objašnjenja ili izjave rasvetljavajući pitanje i navodeći, prema potrebi, sve mere koje je eventualno preduzela da bi popravila situaciju.

Član 7.

1. Komitet razmatra predstavke primljene na osnovu ovog Protokola uzimajući u obzir sve informacije koje mu učine dostupnim pojedinci ili grupe pojedinaca, u sopstveno ili u tuđe ime, kao i zainteresovana država ugovornica, vodeći računa da je data informacija dostavljena zainteresovanim strankama.

2. Komitet održava nejavne sednice prilikom ispitivanja predstavke primljene na osnovu ovog Protokola.

3. Po ispitivanju predstavke, Komitet dostavlja svoje mišljenje, zajedno sa svojim preporukama, ako ih ima, zainteresovanim strankama.

4. Država ugovornica će pažljivo razmotriti mišljenje Komiteta, zajedno sa njegovim preporukama, ako ih ima, i dostaviće Komitetu, u roku od šest meseci, pisani odgovor, u koji će uključiti i obaveštenja o radnjama preduzetim u vezi sa mišljenjima i preporukama Komiteta.

5. Komitet može da pozove državu ugovornicu da dostavi dalja obaveštenja o merama koje je preduzela u vezi sa mišljenjima i eventualnim preporukama Komiteta, uključujući ih, ako to Komitet smatra pogodnim, u naredni izveštaj koji država ugovornica podnosi shodno članu 18 Konvencije.

Član 8.

1. Ako Komitet primi pouzdana obaveštenja koja ukazuju na teška i sistematska kršenja prava iz Konvencije **od strane** države ugovornice, pozvaće državu ugovornicu da saradjuje u ispitivanju obaveštenja i da dostavi svoje primedbe u pogledu tih obaveštenja.
2. Uzimajući u obzir sve primedbe koje dostavlja zainteresovana država ugovornica, kao i druge dostupne pouzdane informacije, Komitet može zadužiti jednog ili više svojih članova da sprovede istragu i o tome hitno izvesti Komitet. Ako je potrebno, istraga može obuhvatiti i odlazak na teritoriju države ugovornice, uz njenu saglasnost.
3. Po ispitivanju nalaza takve istrage, Komitet ih prosledjuje odnosnoj državi ugovornici, zajedno sa komentarima i preporukama.
4. Država ugovornica će, u roku od šest meseci od prijema nalaza, komentara i preporuka Komiteta, istom dostaviti svoje primedbe.
5. Istraga se sprovodi poverljivo, a saradnja države ugovornice će se tražiti u svim fazama postupka.

Član 9.

1. Komitet može da pozove odnosnu državu ugovornicu da u svoj izveštaj predvidjen članom 18 Konvencije uključi detalje o merama preduzetim u vezi sa istragom sprovedenom u skladu sa članom 8 ovog Protokola.
2. Komitet može, ako je to neophodno, po isteku roka od šest meseci iz člana 8 stav 4 ovog Protokola, da pozove odnosnu državu ugovornicu da ga obavesti u merama preduzetim u vezi sa istragom.

Član 10.

1. Svaka država ugovornica može, u trenutku potpisivanja, ratifikacije ili pristupanja ovom Protokolu, izjaviti da ne priznaje nadležnosti Komiteta iz članova 8 i 9.
2. Bilo koja država ugovornica koja je dala izjavu u skladu sa stavom 1 ovog člana može, u svakom trenutku, povući tu izjavu notifikacijom generalnom sekretaru.

Član 11.

Država ugovornica će preduzeti sve potrebne mere da obezbedi da pojedinci koji spadaju u njenu nadležnost ne budu izloženi zlostavljanju ili zastrašivanju kao posledicama obraćanja Komitetu shodno ovom Protokolu.

Član 12.

Komitet uključuje sažeti pregled svojih aktivnosti po osnovu ovog Protokola u svoj godišnji izveštaj prema članu 21 Konvencije.

Član 13.

Svaka država ugovornica se obavezuje da učini Konvenciju i ovaj Protokol dostupnim široj javnosti i da im da odgovarajući publicitet, kao i da olakša pristup informacijama o mišljenjima i preporukama Komiteta, posebno u stvarima koje se tiču te države.

Član 14.

Komitet donosi svoj poslovnik po kojem se upravlja prilikom vršenja svojih funkcija određenih ovim Protokolom.

Član 15.

1. Ovaj Protokol je otvoren za potpisivanje svakoj državi koja je potpisala ili ratifikovala Konvenciju ili joj pristupila.
2. Ovaj Protokol podleže ratifikaciji svake države koja je ratifikovala konvenciju ili joj je pristupila. Instrumenti ratifikacije deponovaće se kod generalnog sekretara Ujedinjenih nacija.
3. Ovaj Protokol je otvoren za pristupanje svakoj državi koja je ratifikovala konvenciju ili joj je pristupila.
4. Pristupanje će se izvršiti deponovanjem instrumenta o pristupanju kod generalnog sekretara Ujedinjenih nacija.

Član 16.

1. Ovaj Protokol stupa na snagu tri meseca posle deponovanja kod generalnog sekretara desetog instrumenta ratifikacije ili pristupanja.
2. U pogledu svake države koja ratifikuje ovaj Protokol ili mu pristupi posle njegovog stupanja na snagu, ovaj Protokol stupa na snagu tri meseca posle deponovanja njenog instrumenta o ratifikaciji ili pristupanju.

Član 17.

Ne mogu se staviti nikakve rezerve na ovaj Protokol.

Član 18.

1. Svaka država ugovornica može da predloži izmenu ili dopunu ovog Protokola i njihov tekst dostavi generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija. Generalni sekretar potom prosledjuje sve predložene izmene ili dopune državama ugovornicama, uz zahtev da mu saopšte da li žele sazivanje konferencije država ugovornica radi razmatranja tih predloga i glasanja o njima. U slučaju da se najmanje jedna trećina država ugovornica izjasni u prilog takve konferencije, generalni sekretar saziva konferenciju pod okriljem Ujedinjenih nacija. Svaka izmena ili dopuna koju je usvojila većina prisutnih i glasalih država članica na konferenciji podnosi se Generalnoj skupštini Ujedinjenih nacija na odobrenje.
2. Izmene ili dopune stupaju na snagu kada ih odobri Generalna skupština Ujedinjenih nacija i prihvati dve trećine država ugovornica ovog Protokola, saobrazno njihovim ustavnim postupcima.
3. Kada izmene ili dopune stupe na snagu, one su obavezne za sve države ugovornice koje su ih prihvatile, dok druge države ugovornice ostaju vezane odredbama ovog Protokola i svim izmenama ili dopunama koje su ranije prihvatile.

Član 19.

1. Svaka država ugovornica može, u svako doba, otkazati ovaj Protokol putem pismene notifikacije upućene generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija. Otkaz proizvodi dejstvo šest meseci od dana kada generalni sekretar primi notifikaciju.
2. Otkaz ne dira u primenu odredaba ovog Protokola ni na jednu predstavku podnetu na osnovu člana 2 ni na istagu po osnovu člana 8 pre nego što otkaz stupi na snagu.

Član 20.

Generalni sekretar Ujedinjenih nacija obavestiće sve države o:

- a) potpisima, ratifikacijama i pristupanjima ovom Protokolu /u skladu sa...
- b) datumu stupanja na snagu ovog Protokola i svake izmene ili dopune u skladu sa članom 18
- c) svakom otkazu u skladu sa članom 19

Član 21.

1. Ovaj Protokol, čiji su tekstovi na arapskom, kineskom, engleskom, francuskom, ruskom i španskom jeziku jednako verodostojni, deponovaće se u arhivi Ujedinjenih nacija.
2. Generalni sekretar Ujedinjenih nacija dostaviće overene prepise ovog Protokola svakoj državi na koju se odnosi član 25 Konvencije.